

СЕКЦІЯ «ТРАНСПОРТНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

УДК 656.039.42

Васильєва Л. О.¹, Матвієнко А. А.²

¹ доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. Т-310 НУ «Запорізька політехніка»

ЕЛЕКТРОННА ТОВАРНО-ТРАНСПОРТНА НАКЛАДНА Е-ТТН: ЇЇ ЦІЛІ ТА ПЕРЕВАГИ

Починаючи з 2019 року в Україні після внесення змін до Правил перевезення вантажів автотранспортом (наказ Міністерства інфраструктури від 03.06.2019 № 413) всі учасники процесу перевезень отримали можливість застосовувати товарно-транспортну накладну в електронній формі (е-ТТН). Поряд з електронними накладними використовувався і паперовий варіант накладної ТТН. У січні 2022 року у Верховній Раді України було зареєстровано законопроект № 6534 «Про внесення змін до Закону України «Про автомобільний транспорт» щодо введення електронної товарно-транспортної накладної». Це дає можливість на законодавчому рівні впровадити використання термінів, які пов'язані з застосуванням цифрових технологій у сфері автомобільних вантажних перевезень. Метою змін є стимулювання подальшої цифровізації економічних процесів в Україні. Запропоновані рішення сприятимуть боротьбі з тіньовою економікою в Україні [1] завдяки введенню в оборот електронних товарно-транспортних накладних, що дозволить суттєво полегшити перевізний процес.

З 1 лютого 2023 року розпочато процес тестування та адаптації підприємств до використання е-ТТН, оскільки вже з 1 серпня 2023 р. це буде обов'язково для всіх суб'єктів транспортно-технологічного процесу перевезення вантажів автотранспортом.

Впроваджується система е-ТТН Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України за підтримки Міністерства цифрової трансформації України та USAID / aid проекту «Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах / TAPAS» та за участі громадського об'єднання «Інститут аналітики та адвокації». Остання протягом періоду адаптації виконує функції адміністратора системи е-ТТН.

Система електронного документообігу е-ТТН – це важливий інструмент інформаційно-телекомунікаційної системи, яка має високий рівень безпеки і захисту інформації від негативних чинників, таких як втрата документу, неправомірне використання накладної та небажаного внесення змін. До складу системи входить реєстр електронних товарно-транспортних накладних е-ТТН та програмні засоби, що дозволяють здійснювати обмін даними та взаємодіяти з існуючими платформами електронного

документообігу (ЕДО) та будь-якими іншими електронними інформаційно-телекомунікаційними системами [2].

На цей час вже три компанії-провайдери (EDIN, ПТАХ та AgriChain) завершили процедуру тестування для взаємодії з Системою електронного документообігу е-ТТН.

У порівнянні із паперовим варіантом оформлення е-ТТН дозволяє додавати в документ будь-які відомості, окрім тих, що передбачені у бланку (рис. 1).

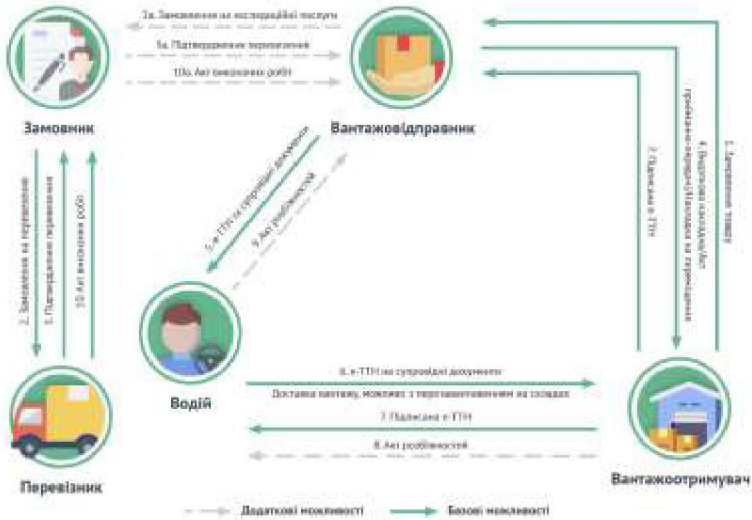

Рисунок 1 – Етапи оформлення електронної ТТН

При оформленні е-ТТН всі додаткові документи, пов'язані з електронною накладною, також оформлюються в електронному виді. Підписання електронної накладної на різних етапах оформлення всіма учасниками перевізного процесу відбувається через електронний цифровий підпис (ЕЦП). Поряд із е-ТТН оформляється один екземпляр паперової товарно-транспортної накладної, який потрібен для перевірки на дорозі. В паперовій ТТН всі підписи проставляються вручну [3].

Функціонал для роботи з електронною накладною уніфікований та підходить для будь-якого підприємства, на якому використовуються товарно-транспортні накладні.

Електронний документообіг відкриває нові можливості в організації перевезень вантажів та надає такі переваги [3]:

- використання безпаперового документообігу та спрощення процесу обміну ТТН між учасниками процесу вантажних перевезень;

- економія часу та різних ресурсів;
 - практично повністю виключаються зловживання, особливо корупційні, на всіх рівнях через прозорість системи;
 - впровадження електронної технології має позитивний екологічний вплив.
- За підрахунками Міністерства інфраструктури можна заощадити на друці та обігу паперових ТТН понад 500 млн. грн щороку;
- миттєвий взаємний обмін електронними документами на всіх етапах процесу доставки та доступ до актуальної інформації з необхідних реєстрів онлайн;
 - надійне зберігання і пошук ТТН в електронному архіві;
 - застосування штрафних санкцій при порушенні умов договору перевезення в автоматизованому режимі тощо.

При розробці е-ТТН було враховано необхідність підписання документу з мобільних пристроїв, таких як планшет або смартфон, що дуже зручно в практичному використанні для всіх учасників перевізного процесу, включаючи перевізника, вантажовласників, експедитора [4].

Усі дані, внесені в е-ТТН, будуть міститися в захищеному реєстрі Міністерства інфраструктури України. Система не передбачає накопичення інформації про ціну, кількість товару тощо. Основне завдання – збір реєстраційних даних про учасників процесу перевезень, пунктів, з яких та в які перевозиться товар, вага та група, до якої ставиться товар (загальна чи спеціальна), а також номерні знаки автомобіля, який виконує перевезення.

Запровадження е-ТТН відкриває нові можливості для українського ринку та сприяє розвитку цифрової економіки в Україні та є першим кроком до впровадження в перевезення міжнародної транспортної накладної е-CMR.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Фінансовий моніторинг 2023: веб-сайт. – URL: https://biz.ligazakon.net/news/217058_e-ttn-stane-obovyazkovoyu-z-1-serpnya-2023-roku
2. Новини «М.Е.Doc» : веб-сайт. – URL: [<https://medoc.ua/media/pro-legitimzaciju-e-ttn-perevagi-dlja-ukranskogo-bznesu-ta-funkcional-programi-medoc-shho-zabezpechu-e-obmn>]
3. Закон help : Документальне оформлення перевезень : веб-сайт. – URL: <https://zakon.help/article/ttn-elektronna-ttn-tovarno-transportna-nakladna-ttn?menu=153>
4. Міністерство інфраструктури України : Новини : веб-сайт. – URL: <https://mtu.gov.ua/news/31447.html>